

УДК 368.02

Т.Черкас, здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Науковий керівник : канд.економ.наук., доцент Гарматій Н.М.

РЕЙТИНГОВЕ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

T.Cherkas, the 1st (bachelor's) level of higher education applicant

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine

N.M.Harmatiy PhD, Assoc.Prof, scientific supervisor

RATING OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE ECONOMIC DEVELOPMENT

Вищі навчальні заклади України в умовах зростання сталого розвитку активно впроваджують рейтингові оцінки, як інструмент удосконалення своєї діяльності. Такі рейтинги допомагають оцінити ефективність реалізації освітніх завдань, що позитивно впливає на розвиток економіки країни. Рейтингове оцінювання вищих навчальних закладів є інструментом аналізу, порівняння та визначення рівня якості освітніх і наукових послуг, які вони надають. Їх мета – стимулювання конкуренції серед ВНЗ, для підвищення їхньої ефективності і сприяти реалізації державних цілей сталого розвитку. Сталий розвиток економіки передбачає в собі ось такі цілі: економічну стабільність, екологічну відповідальність та соціальну справедливість. Забезпечення довготривалого економічного, екологічного та соціального балансу це є основа сталого розвитку економіки.

Рейтингове оцінювання має як і переваги так і недоліки. З переваг можна визначити: ВНЗ бажають покращити свої показники, що сприяє підвищенню якості освіти та науки. Прозорість інформації, що дає об'єктивно оцінити рівень закладу. Також можна підмітити, що високий рейтинг допомагає в залученні різних інвестицій, нових партнерів та збільшення грантів. З недоліків можна відмітити: Об'єктивність оцінювання, адже не кожне може показувати реальний стан справ, також обмежена кількість ресурсів потреба в збільшенні державного фінансування та підтримки в модернізуванні закладу. Популярними рейтингами в Україні по оцінці ВНЗ є: Skopus, QS World University Rankings та інші. В цих рейтингах беруть до уваги дуже багато різних факторів. Наприклад в одному з найпопулярніших міжнародних рейтингів QS World University Rankings звертають увагу на академічну репутацію, репутацію роботодавців, цитованість наукових робіт, співвідношення викладачів і студентів, кількість іноземних студентів. В інших рейтингах це може, як і повторюватися так і додаватися іншими чинниками. В основному для оцінювання рейтингу ВНЗ використовують декілька аспектів. Це Академічна діяльність, Наукові досягнення, матеріально-технічну базу та міжнародну співпрацю. Рейтингове оцінювання дозволяє стимулювати розвиток цілих регіонів, адже ВНЗ створюють нові робочі місця, впливають на розвиток інфраструктури. Також вищі місця дають можливість залучити набагато більше нових студентів, що дасть в свою чергу більше фінансування самого закладу освіти, яке можна буде використати для покращення освітніх програм та іншого.

Одним з основних показників оцінки розвитку країни є індекс людського розвитку країни. Вища освіта безпосередньо впливає на економічну конкурентоспроможність країни, оскільки забезпечує підготовку кваліфікованих фахівців, які будуть потрібні для розвитку. В Україні цей індекс становить – 0.734, що дозволяє їй входити в топ країн з високим рівнем людського розвитку. Хоча з останніми роками цей індекс сильно впав через останні події в країні. Тому саме зараз потрібно більше акцентувати увагу на допомогу та розвиток ВНЗ для відновлення та збільшення у майбутньому індексу людського розвитку.

У рейтингах ВНЗ частіше враховують показники, які відповідають цілям сталого розвитку: екологічні показники, економічну ефективність, соціальні аспекти. На економіку вплив рейтингів є дуже сильним. Оскільки дозволяє роботодавцям вибрати кращих фахівців з перших університетів за рейтингом. Також це заставляє самі ВНЗ покращувати якісь своїх послуг для залучення нових людей, що в хорошому ключі потім вплине на рівень підготовки, адже вони готують висококваліфікованих фахівців для багатьох складників економіки таких, як фінанси, медицина, ІТ, інженерія тощо. Це дає можливість постійно поповнювати новими ідеями та інноваціями різні галузі економіки. ВНЗ є центрами наукової та дослідницької діяльності. Вони здійснюють дослідження які в майбутньому можуть стати основою нових проєктів та технологій, що є основою економічних та соціальних проблем, які є складовою сталої економіки. Ці дослідження можуть стати основою для чогось нового. ВНЗ дуже часто впливають на розвиток сталих економічних процесів здійснюючи заохочення до екологічних проблем, енергозбереження та соціальної відповідальності в цілому.

Українським ВНЗ для сталого економічного розвитку потрібно зробити декілька кроків. Підвищити академічну якість через ведення нових методик навчання. Більше співпрацювати з іноземними партнерами для обміну знань, важливо залучувати д. Зосередитися на важливих соціальних потребах. Для того, щоб ВНЗ мали більший вплив на економіку країни дуже потрібно збільшити фінансування, як від держави так і від приватного сектору. З цього ми можемо зробити висновок, що рейтингове оцінювання закладів вищої освіти в Україні виконує основну роль у визначенні актуального стану освітнього процесу та його подальшого вдосконалення, враховуючи цілі сталого економічного розвитку. Воно є важливим механізмом не тільки для підвищення рівня освіти але й для підтримки сталого розвитку економіки.

Література

1. Гарматій Н.М., Мартиняк І.О., Ціх Г.В. Класичні та сучасні моделі економіки: навч. посібник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А. 2023. 300с.
2. Комарова О. А. Випереджаюча освіта: цілі та пріоритети розвитку. URL: <https://www.business-inform.net/thematic-search/?theme=education-and-science>
2. Презентовано рейтинг вишів «ТОП-200 Україна 2024». URL: <https://osvita.ua/vnz/rating/92375/>